

Alkotmánybíróság

1535 Budapest, Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/787-4/2020
Érkezett:	2021 FEBR 12.
Példány:	1
Melléklet:	A db
Kezelőiroda:	Ju

ügyszám: IV/787/2020

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Karsai Dániel Ügyvédi Iroda

az Alkotmánybíróságról

szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 58. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt-kiegészítést

terjesztem elő:

A fenti ügyszámú ügyben kértem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg *a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvénynek* (a továbbiakban: Bv.tv.) a *2020. évi IV. törvény* (a továbbiakban: Módtv.) által megállapított, a Módtv. szövege szerint, ma hatályos – 10/B. § (5) bek. a) pontjának ill. 436. § (14)-(15) bekezdéseinek alaptörvény-ellenességét, azok ugyanis sértik az Alaptörvény B. Cikkének (1) bekezdését (*jogállamiság elve, különös tekintettel a kellő felkészülési idő és a visszaható hatály tilalmának követelményére*), M) cikk (2) bekezdését (*clausula rebus sic stantibus, szerződési szabadság és a jogalkotói beavatkozás*), I. cikk (3) bekezdését (*alapjog-korlátozás alkotmányos követelménye*), XIII. cikk (1) bekezdését (*szerződési szabadság a tulajdonosi „rendelkezés” szabadságának részjogosítványaként*) és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azt.

A t. Alkotmánybíróság 2021. január 26-án kelt, részemre 2021. február 4-én kézbesített levelével hiánypótlásra szólított fel annak okán, hogy a Bvtv. 10/B § (5) bekezdése 2021. január 1-jével hatályát veszítette. A t. Alkotmánybíróság felszólított, hogy erre tekintettel egészítsem ki a beadványomat, hogy azt mennyiben és milyen „alkotmányjogilag értékelhető indokok alapján” tartom fenn.

A felhívásnak a következők szerint teszek eleget. A Bvtv. január 1-je után is tartalmazza a megtámadott szabályt: a Bvtv. 75/S. § (1) bekezdése gyakorlatilag szó szerinti másolata a hatályon kívül helyezett szabálynak.

75/S. § (1) A kifizetés

a) a kártalanítási döntés alapján az elítélt részére

aa) - ha fogva van - a bv. intézet által kezelt letéti számlájára való átutalással,

ab) szabadlábra helyezését követően kizárólag olyan fizetési számlára való átutalással, amelynek számlatulajdonosa és a számla feletti kizárólagos rendelkezési jogosultja az elítélt,

b) a polgári jogi igény vagy a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja részére, az általa megjelölt számlaszámra utalással vagy a lakcímére történő kézbesítéssel

történik.

Mindezért az eredeti beadványomban kifejtetteket ezen új szabályozás tekintetében mindenben fenntartom. Minthogy ez a jogszabály azonos a megtámadottal (csak az a) pontja más nyelvtanilag, de ugyanúgy a kártalanítási eljárásban hozott döntés szerint járó összeg kifizetéséről szól) szó szerint ugyanazt a beadványt nyújtánám be. Ezt nem teszem – teljesen felesleges pazarlása lenne a papírnak -, csak hangsúlyozottan kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy az eredeti beadványomban foglaltakat minden vegyék figyelembe az új paragrafusszámot kapott, de valójában a régi szabályozást tartalmazó jogszabályhely alkotmányosságának elbírálásakor.

Jelen beadvány elkészítésekor észleltem – arról a t. Alkotmánybíróság külön nem értesített jelen levelében sem -, hogy az igazságügyi miniszter kifejtette álláspontját a beadványomról. Megragadom a lehetőséget, hogy reagáljak ezekre az észrevételekre.

Az IM elsőként vitatja személyes érintettségemet, szerintük az kizárólag ügyfeleim nehéz helyzetére hivatkoztam. Nos, az IM-ben vagy a figyelmes olvasás képessége hiányzik, vagy szándékosan ferdítik el a tényeket. A beadvány 5. oldal első bekezdésében utalok ugyanis arra a tényre, hogy számos ilyen ügyben láttam és látok el jogi képviselőt. Ez a tény az IM közreműködése okán köztudomásúnak minősül, hiszen szándékosan, vagy csak nagyfokú gondatlanságuk okán az ilyen ügyet bonyolító ügyvédek listája kikerült az Origó nevű orgánomhoz, rajta az én nevemmel is, amint erre az eredeti beadványban is utaltam. Az IM azon érvelését, hogy az okozati összefüggést nem mutattam be és nem számszerűsítettem, ezért minden alapot nélkülözőnek tartom a beadvány további részeiben kifejtett részletes jogi érvelés fényében. Az pedig, hogy konkrét számadatokat nem közlök ügyvédi tevékenységemről, üzleti titok – de az IM jóvoltából az említett Origónak történt szivárogtatással ezen a téren is

megismerhetett sok információt a nagyközönség, melyek valóságtartalmát azonban nem kívánom sem megerősíteni, sem cáfolni.

Mindezek alapján az IM ezirányú észrevétele teljesen súlytalan és nem foghat helyt.

Az IM ezután a szabályozás „észszerűsége” mellett érvel, mindenfajta általánosság nélkül „visszaélésekről” és az érintettekkel kapcsolatos követelések érvényesítésének elnehezüléséről vizionált. Ezt az általános megfogalmazást az IM konkretizálni nem tudta – ugyanis semmilyen hatástanulmány, tudományos igényű felmérés nem készült ebben a kérdésben (ez rendkívül szomorú példáját adja a jelenkori jogalkotása színvonalának és szakmai felkészültségének.) Az előbbieket nem a magánvéleményem, hanem az IM saját közlése, melyet a kezdeményezésemre a tárgyban indult közérdekű-adat perben ismert el (Az ítéletet csatolom, minthogy az IM elismerte a perben, hogy semmilyen hatástanulmányt nem készített a börtönkártérítés „reform” kapcsán, az egyébként elutasító ítéletet nem fellebbeztem meg, lásd az elismerésre az ítélet 23. pontját). Kérem ezen bírósági ítéletben foglaltakat hangsúlyosan figyelembe venni, hogy az Alaptörvény I. Cikk (3) bekezdésében foglalt alapjogi teszt szükségességi (az IM megfogalmazásában: észszerűségi) eleme teljesült-e (határozott álláspontom szerint nyilvánvalóan nem, a szabályozás a politikai PR és nem valódi reform céljával íródott).

A szerződési szabadság körében írtak még annyiban sem foghatnak helyt, mint az előbbieken ismertetett érvek. Nem tudni, az IM honnan vette, hogy az ügyvédi munkadíjon felül letéti díjra is igényt tartottam csak azért, mert ezekben az ügyekben a letéti számlámra érkezett az ügyfelek kártérítése. Nos – ilyet sosem tettem, a letétkezelés költségei beépültek a megbízási díjamba. Ez a kormányzati érvelés mutatja azt is, hogy az IM mennyire nincs tisztában – vagy mennyire nem tiszteli – a szerződési szabadságot, hiszen mégha feltéve (de nem megengedve), hogy letéti díjra igényt tartottam volna, az a felek szabad akaratából létrejött szerződési klauzula lett volna, melybe a jogalkotói beavatkozást az IM nem tudta indokolni. Az elítéltek érdekeinek védelme az ezzel kapcsolatos kártérítési rezsimm elleni propaganda-hadjárat fényében teljességgel hiteltelen, az IM-től kevesebb dolog áll távol, mint az elítéltek érdekeinek védelme – így azt a t. Alkotmánybíróság sem is fogadhatja el.

Az IM szerint az ügyvédi letét jogintézménye nem azt a célt szolgálja, hogy az ügyvédek a megbízási díjukhoz hozzájussanak. Az ügyvédi letétkezelés valóban nem elsősorban ezért működtetett jogintézmény, ugyanakkor ebben a körben mind az ügyfelek, mind az ügyvédek számára nagy könnyebbséget jelentett – egy olyan esetről nem tudok, amikor akár az én, akár más ügyvéd ügyfele ez ellen a konstrukció ellen tiltakozott volna. Ahogy a mondás tartja, ami

nincs elromolva, ne javítsd meg – az IM ebben az esetben teljesen feleslegesen játszott gázszerelőt.

Az IM érvelése a zálogjog kapcsán teljességgel értelmetlen (a megbízások körében egyébként a törvényes zálogjogot nem a Ptk. 6.227. §-a, hanem a 6.247. §-a szabályozza). Minthogy ezekben az ügyekben az ügyvéd birtokába nem kerülnek az ügyfél vagyontárgyai, a letéti számlán lévő pénz az ügyfél pénze, onnan az ügyvéd az ügyfél kifejezett, írásbeli rendelkezése nélkül sehova nem utalhat. Mindezért az IM azon álláspontját, hogy a letéti számlára való utalást az elítéltek „kiszolgáltatott helyzetével való visszaélések kizárása”, mind jogi, mind egyébként a leghatározottabban vissza kell utasítsam. Az IM mindenfajta bizonyíték nélkül azt állítja, hogy ellopjuk az ügyfeleink letéti számlára érkezett pénzét. Nos, ez bűncselekmény lenne – hamis vádnak nem nevezném az IM álláspontját, de rágalomnak igen.

Teljes tájékozatlanságról tanúskodik az IM azon felvetése, hogy sok esetben így sem az ügyvédi letéti számlákra érkezett a megítélt kártalanítás, mint például ha nem ítéletek meg kártalanítást, vagy a kártalanításból törvényben meghatározott összegeket pl. sértettnek járó kártérítést levontak. Nos, ha ez az érv jól mutatja, hogy az IM semmilyen valódi felmérést, felkészülést nem végzett, amikor újraszabályozta ezt az életviszonyt. A börtönkártérítési ügyvédi megbízások túlnyomó többsége ún. sikerdíjas megbízás volt, a fogvatartottak többsége – hiszen börtönben van – valódi keresőfoglalkozást nem tud folytatni, sok esetben nagyon szerény anyagi körülmények közül jön, így pénzük nincs. Így esetleges sikertelenség esetén nincs megbízási díj, amit érvényesíteni kellene, hiszen a sikerdíj, mint az a neve is mutatja, siker esetén jár. Amennyiben a megítélt kártérítésből pedig levonták annak egy részét vagy egészét, szintúgy nem jár sikerdíj, hiszen az a ténylegesen megkapott összeghez igazodott, az én praxisomban legalábbis mindenképpen, de nem tudok arról, hogy más ügyvéd kolléga máshogy járt volna el.

A visszaható hatály tilalmával kapcsolatban is teljességgel szakmaiatlan az IM álláspontja. Véleményük szerint minthogy a törvény a jövőbeni határozatok szerinti kifizetésekre vonatkozik, így nem lehet visszaható hatályról beszélni. Nos, ezen határozatok évek óta folyó eljárásokban születnek meg, melyekben a megbízási szerződések értelemszerűen a jogszabály hatályba lépése előtt kötöttek. A jogalkotó tehát egyértelműen visszamenőleges hatállyal avatkozott bele ezekbe a jogviszonyokba. (Az meg külön abszurd, hogy ebben a körben a kifizetések, mely az elítéltek (és az ügyvédek) tulajdonjogát súlyosan korlátozó, alkotmányellenes intézkedés volt, az IM számára pozitív érv.)

Összefoglalva: az IM által előterjesztett érvek minden alapot nélkülöznek, és megpróbálják elfedni a szabályozás valódi célját, mely egyértelműen – a kormányzati kommunikációból is kitűnően – a következő. A kormányzat a lehető legkisebb mértékre kívánja leszorítani a börtönkártalanítások számát. Ezt nem, vagy nem elsősorban a fogvatartottak számának csökkentésével vagy a börtönférőhely-kapcaitással kívánja elérni (a bejelentett mobil és egyéb börtönök hatásossága a jövő zenéje.)

A kormányzat adminisztratív eszközökkel megpróbálja ellenérdekeltté tenni az elítélteket és – minthogy a nem olyan egyszerű eljárás ügyvédek nélkül nehezebb végig csinálni – az ügyvédeknek abban, hogy ilyen procedúrába belevágjanak. A kártérítési eljárásban – ellentétben pl. egy normál büntetőeljárással – nincs rendszeres kapcsolat a jogi képviselő és az ügyfél között. Ennek oka, hogy az eljárás a panasz benyújtása után előbb a bíróságok előtt, az ügyfelek meghallgatása nélkül zajlik. Sokszor az is előfordul, hogy az ügyfél szabadul, vagy más bv. intézetben kerül átszállításra, mely esetben a kommunikáció sokkal nehezkesebb. A megítélt kártérítések ügyvédi letéti számlára való elutalása tehát mindkét félnek hatalmas könnyebbség volt – és tagadhatatlanul egy plusz biztosíték az ügyvéd részére, mely – nem jog értelemben vett – biztosíték valóban növelte az ügyvédek részvételi kedvét az ilyen eljárásokban. A letéti számlára történő utalás nem volt jogszerűtlen – természetesen – és nem volt immorális vagy bármilyen egyéb okból kárhóztatható.

Ahogy Scherlock Holmes mondta, ha minden lehetséges forgatókönyvet kizárunk, akkor ami marad, akármilyen hihetetlen lesz is, a valóság. Az ügyvédi letéti számlára való utalás (és a fogvatartottaktól bankszámla meglétének megkövetelése) semmilyen értelmezhető célt a azon kívül nem szolgál, hogy az ügyvédeknek ne legyen kedvük ilyen ügyek vitelére. (Ha lenne is ilyen cél, azt az IM nem vette figyelembe, hiszen maga ismerte el, hogy hatástanulmányok alapján nem, csak pletykákat követve tájékozódott ebben a meglehetősen komplex kérdésben.) Egy jogállamban egy ilyen cél nem lehet „legitim cél”-nak tekintendő.

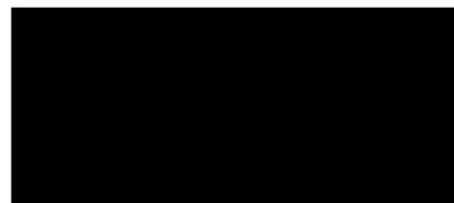
A börtönkártérítések témájában ráadásul a t. Alkotmánybíróságnak pontos tudomása van arról, hogy a kérdés mennyi és milyen komplex jogi és alkotmányjogi problémát vetett fel, hiszen számos ügy – a bíróságok jogértelmezése, illetve egyes esetekben a jogszabályi háttér problematikus volta miatt – a t. Alkotmánybíróság felülvizsgálatát igényelte és sok esetben sikerrel. Ez az elem is jól mutatja, hogy jelen ügy tárgyát képező ügycsoportban kifejezetten nagy közérdek szól amellett, hogy az ügyeket ügyvédek vigyék, hiszen bár a t. Alkotmánybíróság előtt formálisan nem kötelező a jogi képviselet, a jogi képviselő nélkül eljárók töredéke ér csak el sikert. Az ügyvédekért korlátozás így tehát általában is sérti a

jogállamiság elvét és a bírósághoz való valódi, hatékony fordulás jogát is. (Ez az ügyfelek jogait sérti, nem az enyémet értelemszerűen, de mint ténybeli és jogi kontextus álláspontom szerint határozottan igénybe veendő.)

Mindezért a beadványban korábban kifejtettek alapján a támadott szabályozást meg kell semmisíteni – visszamenőleges hatállyal. A legőszintébb kíváncsisággal várom, hogy a számos kiváló volt ügyvéd kollégát a soraiban tudó t. Alkotmánybíróság miként – és mikor – dönt a kérdésben.

Kelt: Budapest, 2020. február 11.

Tisztelettel,

Karsai Dániel Ügyvédi Iroda

dr. Karsai Dániel András

ügyvéd